

Småland
Västern
Malmbäck
1929

Carl Fredrik Hagberg
1807. Osk. Carl Hagberg
Född 1848
4892
2634

Jättesten

Jättesten

På Ormestorps ägor ligger en stor sten, som kallas för Jättestenen. Han stod, säges det, en gång uppe på Åkerhults backe vid Tomtebacken en mil från Malmbäcks kyrka. En jätte tog och kastade ~~stenen~~ stenen en afton, då kyrkklockorna ringde, ty han kunde inte tåla klockringningen, mot kyrkan. Men han kastade fel, så att stenen hamnade istället i Ormestorp.

Trollet i Ulskleva

Trollet i Ulskleva

I Ulskleva vid Mörekull skulle det för i tiden ha funnits troll. Om mornarna steg det upp rök från berget, och de brukade säga i Malmbäck: "Nu kokar mor i Ulskleva sina kläder." Det var dimma som steg upp nere från ån.

Son.
Malmåcker

Uppst. Kjell Hagberg 1929.

Pers. O. L. Hagberg 2634

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Maran

Maran

När maran rider en häst, skall man taga av huvud-
betslet och spotta genom det. För att skydda hästarna
mot maran skall man spika upp en hög utanför stalldörren.
Det hade jag själv alltið förr i tiden.

2634

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESBOKSnusareleken

Snusareleken

En jullek, som mycket brukades förr här i Malmbäck, var d.s.k. snusareleken eller blindebock. Man band för ögonen på en person och med händerna på ryggen skulle han gå och sätta sig i knäet på någon i sällskapet. Han skulle sedan lukta och snusa sig till vem det var, men han fick inte treva med händerna.

Liljenhök var pigg på lekar. Jag minns en gång när vi voro hos honom och jag var blindebock. Jag kom att sätta mig i hennes nåd Liljenhöks knä. Jag snusade och förstod genast att det var hon. Men jag tordes inte lossa om det, utan jag gissade på alla möjliga andra. Då blev hon arg och ~~utbrast till~~ sade till sin man: "Du skall inte ställa till sådana här dumma lekar. En bondknöl kommer och sätter sig i mitt knä och snusar!"

2634

LUNDS UNIVERSITETS
HISTORISKA MUSEUM

5

Mjölka i strumpeband

Mjölka i strumpeband

Somliga som kunde trolle hängde upp strumpeband,
berättade man, i dörrposten över tröskeln och mjölkade
i strumpebanden. Det rann då mjölk genom strumpebanden,
och det var andras kor , som de mjölkade. De skulle tänka
på en granne, när de gjorde det,

2634

LÄRRE JOURNALBOKS
FÖLJNINGENSnälla Katrina

Snälla Katrina

Vi pojkar hade en gammal hynda, som hade fått valpar. En dag sade mor till pigan, att hon skulle stoppa hyndan och valparna i en säck och gå och dränka dem i sjön.

När vi om aftonen kom hem, sågo vi ej till hundarna och vi frågade mor, var de fanns. Det talade hon ju inte om, men vi sågo på henne, att det inte stod rätt till. Vi ~~gingo~~^{gingo} ut och mötte i samma stund pigan och fingo nu veta, att hon just varit och dränkt dem. Då blevo vi rasande på pigan och beslötos att hämnas. Vi skulle ~~gälla~~ ställa ränneskitar på henne eller som det också kallades "Snälla Katrina". Jag minns nu ej i detalj, huru vi buro oss åt. Men jag kommer ihåg, att vi skulle försöka få tag i ett av hennes hår. Detta skulle vi klippa smått, smått och blanda med äggula

2634

7

2

och socker. Detta skulle vi sedan en viss timma efter, sedan vi tagit håret, försöka att få i henne. Jag minns nu ej vilken timma det var.

Vi gick sedan i spänning och väntade på, att hon skulle få Snälla Katrina, men det blev ingenting av det. Men sådana där konststycken hade de för sig under min barndomstid.

2634

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVSätta bort bölder

Sätta bort bölder

Om en person hade fått bölder, skabb eller exsem, var det brukligt här i Malmbäck, att han satte bort dem. Han tog en enekäpp och tog av varet och smorde på käppen. Kom sedan någon ock rörde vid käppen, fick denne det onda och den andre blev frisk.

Så sent som i vintras berättade en gubbe, att han fått bölder på detta sätt. Någon tid innan hade han sett en enekäpp stå nedstucken i snön på en skogsväg. Han tog med sig käppen. Under skogsarbetet blev han sedan svettig i ansiktet och strök sig med handen på ena sidan i ansiktet. Några dagar därefter fick han bölder på den handen och i ansiktet på den sida, där han torkat sig med handen. Han förstod då, att någon satt bort bölder på käppen.

2634

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVFörsvärja sig åt satan

Försvärja sig åt satan

Sandahl i Lycke eller "Rättaren", som han vanligen kallades, skulle ha försvurit sig åt satan. Han var också ofantligt rik, när han dog.

En dag då kyrkovaktmästaren skulle sätta nyckeln i kyrkodörren tog det emot och när han tittade närmare efter, fann han en lapp instucken i nyckelhålet. På den lappen stod skrivet med blod Sandahls namn. Han hade försvurit sig åt satan. Jag tror, att det stod endast hans namn på lappen. Villkoren var visst en tyst överenskommelse mellan honom och satan.

När en person försvor sig åt satan, skulle han gå tre gånger baklänges runt kyrkan och läsa Fader vår likaså baklänges.

2634

LÄROBOKS-
FÖRLAGS-
FÖRETAGETSpiritus

Spiritus

Positivhalarna brukade förr i tiden ha med sig en s.k. spiritus för att skrämma folk att köpa lyckobrev. Han föreställde Hin Håle med ett vanligt ben och ett med klöv. De hade honom i en flaska som till största delen var fylld med vatten. Halsen var målad, så att spiritusen syntes ej , utom när de tryckte på korken. Han hoppade då och dansade nere i flaskan, och lättlurade människor förstodo inte knepet. Så fort de upphörde att trycka for han upp igen i halsen och försvann.

2634

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVSkjutsa länsman

Skjutsa länsman

När man skulle göra sina naturbehov, sade man att man skulle "skjutsa länsman". Länsmannen var ju en illa omtyckt person, och när han hade varit på besök, voro de ju alltid glada att få skjutsa iväg honom igen. Likaledes är man ju ~~glad~~ glad att bliva av med det, när det tränger på.

När de skulle gå på "huset", ~~kärl~~ sade de även , att de skulle "hälsa på påven".